

Informativni document

mart 2017

CPT/Inf(2017)3

Informativni dokumenti se sačinjavaju po ovlaštenju Izvršnog sekretara CPT-a.

Namjera im je predstaviti standarde CPT-a o ključnim pitanjima. Međutim, ovi dokumenti nisu iscrpni, posebno u pogledu referenci na izvještaje CPT-a nakon posjeta različitim zemljama.

Imigracioni pritvor

Uvod

- Imigracioni pritvor je primarni fokus rada CPT-a koji je obavio stotine posjeta imigracionim pritvorskim objektima i izradio je detaljan set standarda.
- CPT standardi nadograđuju se na pravne principe koji proističu iz međunarodnih instrumenata o zaštiti ljudskih prava, kao što su Evropska konvencija o ljudskim pravima¹ (ECHR), Dvadeset smjernica o prisilnom povratku Komiteta ministara², relevantni sporazumi Ujedinjenih nacija (UN), te Direktiva (EU) o povratku Evropske unije iz 2008³.
- Strani državljanin može biti lišen slobode na osnovu navoda o kršenju zakona koji se odnose na strane državljane, kao što su nezakonit ulazak, nezakonit boravak, itd. Često se o takvom pritvoru govori kao o 'imigracionom pritvoru', koji je oblik administrativnog pritvora u većini zemalja članica Vijeća Evrope.
- Prema odredbama člana 5. ECHR, ovaj oblik lišenja slobode je dozvoljen, pod uslovom da se poduzmu aktivnosti bilo s ciljem deportacije ili kako bi se spriječio neovlašten ulazak u zemlju. Lišenje neregularnih migranata slobode ne smije biti ni arbitrarno niti automatska posljedica (navodnog) kršenja zakona o stranim državljanima. Drugim riječima, imigracioni pritvor trebao bi biti izuzetan, proporcionalan i, shodno tome, individualna mjera koja je neophodna kako bi se spriječila nezakonita imigracija.
- U skladu sa svojom administrativnom prirodom, imigracioni pritvor ne smije biti kažnjavajućeg karaktera: to nije ni sankcija ni kazna. Stoga bi pritvorenim imigrantima trebalo pružiti i režim i materijalne uslove koji odgovaraju njihovoj pravnoj situaciji.

¹ Posebno članovi 3, 5 i 8.

² CM(2005)40 final, 9. maj 2005; posebno Smjernice 10 i 11

³ Direktiva 2008/115/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. decembra 2008. o zajedničkim standardima i procedurama u zemljama članicama za povratak državljanina iz trećih zemalja koji se vraćaju nakon nezakonitog boravka.

Direktiva se odnosi na sve zemlje članice Evropske unije osim Ujedinjenog Kraljevstva i Irske. U mjeri u kojoj se to odnosi na one koji ulaze na teritorij bez odobrenja, primjenjuje se na Dansku i zemlje pridružene šengenskom režimu (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska).

- "Tražiocci azila" nisu "pritvoreni imigranti", iako dotične osobe mogu to postati ukoliko se njihov zahtjev za azil odbije i njihov boravak u zemlji ne odobri.

1. Pritvor kao zadnja mjera

- Lišenje slobode prema zakonima o stranim državljanima trebalo bi biti samo zadnja mjera, nakon pažljive i individualne analize svakog **slučaja**. Pored toga, produženje potrebe za lišenjem slobode treba periodično analizirati. Alternativne (vanzatvorske) mjere treba osmisliti i koristiti kad god je to moguće.⁴
- Kada god su tražiocci azila lišeni slobode, kao izuzetna mjera, do okončanja postupka po njihovom zahtjevu, trebalo bi im omogućiti širok spektar mehanizama zaštite u skladu sa njihovim statusom, idući izvan onih koji se primjenjuju na neregularne migrante i koje bi trebalo držati odvojenim od stranih državljana koji nisu podnijeli zahtjev za međunarodnu zaštitu.⁵
- Ukoliko su članovi iste porodice pritvoreni prema zakonima o stranim državljanima, treba uložiti sve napore kako bi se izbjeglo razdvajanje porodice.⁶
- CPT je mišljenja da bi se produženi pritvor osoba prema zakonima o stranim državljanima, bez vremenskog **ograničenja** i sa nejasnim izgledima za otpust, mogao jednostavno smatrati neljudskim postupanjem.⁷

2. Mehanizmi zaštite tokom pritvora

- Svaki slučaj lišenja slobode trebao bi biti praćen ispravnim individualnim nalogom o pritvoru, koji je lako dostupan u ustanovi u kojoj boravi dotična osoba; a nalog o pritvoru trebao bi se sačiniti na samom početku lišenja slobode ili što je prije moguće nakon lišenja slobode. Ovaj osnovni zahtjev se primjenjuje jednako na neregularne migrante koji su lišeni slobode. Nadalje, osnovni mehanizmi zaštite osoba koje su u pritvoru agencija za sprovođenje zakona su osnaženi ukoliko postoji jedinstvena i sveobuhvatna evidencija o boravku u pritvoru za svaku takvu osobu, bilježeći sve aspekte njegovog boravka u pritvoru i sve aktivnosti poduzete u vezi sa tim boravkom.⁸
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali, od samog početka njihovog lišenja slobode, uživati tri osnovna prava, na isti način kao i druge kategorije pritvorenika. Ta prava su: (1) pristup advokatu, (2) pristup ljekaru, i (3) biti u stanju obavijestiti rođaka ili treću osobu po vlastitom izboru o mjeri pritvora.⁹
- Pravo na pristup advokatu trebao bi obuhvatiti pravo na povjerljiv razgovor sa advokatom, kao i pristup pravnom savjetu o pitanjima koja su vezana sa boravak, pritvor i deportaciju. Ovo podrazumijeva da situacije u kojima neregularni migranti nisu sami u poziciji da izaberu i plate advokata, trebali bi iskoristiti pristup pravnoj pomoći.¹⁰
- Sve novopridošle pritvorenike trebao bi odmah pregledati ljekar ili kvalifikovani medicinski tehničar koji je odgovoran ljekaru.¹¹

⁴ [Malta: posjeta 2004., stav 14; Srbija i Crna Gora: posjeta 2004., stav 65.](#)

⁵ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 76; Španija: posjeta 2014., stav 9.](#)

⁶ [Njemačka: posjeta 2005., stav 56; 19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 87.](#)

⁷ [Bugarska: posjeta 2008., stav 29.](#)

⁸ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 85.](#)

⁹ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 81.](#)

¹⁰ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 82.](#)

¹¹ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 82.](#)

- Obavještanje **rođaka** ili **treće** osobe po vlastitom izboru o mjeri pritvora je uvelike olakšano ukoliko je neregularnim migrantima dozvoljeno da zadrže svoje mobilne telefone tokom lišenja slobode ili da im barem imaju pristup.¹²
- Pored ova tri osnovna mehanizma zaštite, međunarodno pravo priznaje pravo pritvorenog neregularnog migranta da traži konzularnu **pomoć**. Međutim, kako možda ne žele svi neregularni migranti kontaktirati svoje matične organe vlasti, ostvarenje ovog prava mora se prepustiti dotičnoj osobi.¹³
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali biti izričito obaviješteni, bez odlaganja i na jeziku koji razumiju, o svojim pravima i proceduri koja se primjenjuje na njih. U tom smislu, svim pritvorenim imigrantima trebalo bi na sistematičan način obezbijediti dokument u kojem se navode ove informacije; dokument bi trebao biti na raspolaganju na jezicima koje najčešće govore dotične osobe, ukoliko je neophodno, usluge prevodioca bi trebale biti na raspolaganju. Dotične osobe bi u pisanoj formi trebale potvrditi da su obaviještene o svojim pravima, na jeziku koji razumiju.¹⁴
- Strani državljani bi trebali dobiti, kad je to potrebno, pomoć kvalifikovanih prevodilaca. Korištenje drugih pritvorenika kao prevodilaca trebalo bi, u principu, izbjegavati.¹⁵
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali imati svaku mogućnost da ostanu u svrsishodnom kontaktu sa vanjskim svijetom, a trebali bi imati i redovan pristup telefonu ili svojim mobilnim telefonima.¹⁶
- Trebalo bi dogovoriti načine na koje pritvoreni neregularni migranti mogu konsultovati advokata ili ljekara na stalnoj osnovi, kako mogu primiti posjete predstavnika NVO-a, članova porodice ili drugih osoba po vlastitom izboru, te ostvariti telefonski kontakt sa njima.¹⁷
- U interesu je i pritvorenih imigranata i osoblja da postoje jasna pravila **kućnog** reda u svim pritvorskim objektima, a kopije pravila trebaju biti dostupne u odgovarajućem broju stranih jezika.¹⁸
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali iskoristiti efikasne pravne lijekove koji im omogućavaju da sudska tijela brzo odluče o zakonitosti njihovog lišenja slobode. Ova sudska revizija bi trebala obuhvatiti usmeno saslušanje uz pravnu pomoć, koja se besplatno pruža osobama koje nemaju dovoljno sredstava, te prevod (ako je potreban). Nadalje, pritvoreni neregularni migranti bi trebali biti izričito obaviješteni o ovom pravnom lijeku. Nezavisni organ trebao bi **periodično** revidirati potrebu za produženjem pritvora.¹⁹

3. Odgovarajuće prostorije

- Zatvor po definiciji nije odgovarajuće mjesto za pritvaranje nekoga ko nije ni osumnjičen niti osuđen za krivično djelo.²⁰

¹² [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 82.](#)

¹³ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 83.](#)

¹⁴ [Nizozemska \(Antili\): posjeta 2007., stav 36; Rumunija: posjete 2006., stav 61.](#)

¹⁵ [Bugarska: posjeta 2010., stav 53.](#)

¹⁶ [Mađarska: posjeta 2015., stav 70; 19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 79; Srbija i Crna Gora: posjeta 2004., stav 78.](#)

¹⁷ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 87.](#)

¹⁸ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 88.](#)

¹⁹ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 86.](#)

²⁰ [Irska: posjeta 2014., stav 19.](#)

- Pritvoreni imigranti se često u prvo vrijeme drže u “prostorijama za zadržavanje na ulaznim **tačkama**”, tranzitnim zonama aerodroma i policijskim stanicama. Jasno, ova mjesta su često neadekvatna za smještaj osoba, posebno na duže periode. Shodno tome, vremenski period koje pritvoreni imigranti provedu u takvim ustanovama trebaju biti apsolutno najkraći mogući²¹(npr., manje od 24 sata).
- Osobe koje su pritvorene prema zakonima o stranim državljanima treba smjestiti u centrima koji su **specifično** projektovani u takve svrhe, koje nude materijalne uslove i režim koji odgovaraju njihovoj pravnoj situaciji. Treba posvetiti pažnju, kad se projektuju i opremaju ovakve prostorije, da se izbjegne, što je moguće više, bilo kakav utisak da se boravi u zatvorskom okruženju.²²
- Žene pritvorenice bi trebale boraviti u prostorima koji su odvojeni od prostora u kojima borave muški pritvorenici i njihovu privatnost treba garantovati.²³

4. **Odgovarajući materijalni uslovi za duže boravke (preko 24 sata)**²⁴

- Imigracioni pritvorski centri trebali bi obezbijediti smještaj koji je adekvatno opremljen, **čist** i dobro održavan, te koji nudi dovoljno životnog prostora za broj onih koji tu borave.²⁵
- Ti centri bi trebali imati adekvatno osvijetljenje (uključujući dnevno svjetlo), ventilaciju i grijanje.²⁶
- Zvona sa alarmom treba postaviti u svim pritvorskim prostorijama u kojima osoblje nije stalno prisutno.²⁷
- Sve pritvorene osobe trebaju imati:
 - krevet ili podijum, te čist madrac i čiste plahte;²⁸
 - jednostavan pristup sanitarnom **čvoru**, uključujući noću;²⁹
 - redovan pristup osnovnim sanitarnim potrepštinama (uključujući odgovarajuće doze sapuna, praška za pranje, toaletnog papira, šampona, pribora za brijanje, te zubne paste i četkice za zube) besplatno;³⁰
 - pristup tušu i **vrućoj** vodi;³¹
 - mogućnost da nose vlastitu **odjeću** tokom boravka ukoliko je ta odjeća prikladna i, ako je potrebno, da se ta odjeća opere i popravi;³²
 - pristup neophodnim proizvodima i sredstvima kako bi održavali **čistoću** svog smještaja;³³

²¹ [7. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 27.](#)

²² [Malta: posjeta iz 2008., stav 51.](#)

²³ [Grčka: posjeta iz 2011., stav 38.](#)

²⁴ [Grčka: posjeta iz 2013., stav 51.](#)

²⁵ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": posjeta iz 2014., stav 113.](#)

²⁶ [Ukrajina: posjeta iz 2002., stav 62.](#)

²⁷ [Grčka: posjeta iz 2011., stav 38.](#)

²⁸ [Grčka: posjeta iz 2007., stav 25.](#)

²⁹ [Grčka: posjeta iz 2011., stav 38.](#)

³⁰ [Grčka: posjeta iz 2011., stav 38.](#)

³¹ [Grčka: posjeta iz 2013., stav 51.](#)

³² [Hrvatska: posjeta iz 2007., stav 37.](#)

³³ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": posjeta iz 2014., stav 120.](#)

- pristup prostoru koji se može **zaključati** u kojem mogu čuvati lične stvari;³⁴
- pristup hrani i vodi za **piće**.³⁵ Obroci bi trebali uzeti u obzir religijske zahtjeve i prehrambene navike stranih državljana.³⁶

5. Otvoreni režim

- Uslovi u pritvoru za neregularne migrante trebaju odražavati prirodu njihovog lišenja slobode, uz određena ograničenja i sa režimom različitih aktivnosti. U pritvorskom objektu, pritvorenim osobama bi trebalo biti **ograničeno** kretanje što je manje **moгуće**.³⁷
- Pritvoreni neregularni migranti bi u principu trebali imati slobodan pristup prostoru za šetnju na otvorenom tokom cijelog dana (t.j. znatno više od jednog sata dnevno) a prostori za šetnju na otvorenom trebaju biti odgovarajuće opremljeni (klupe, natkriveni dijelovi, itd.).³⁸
- Što je duži period tokom kojeg se osobe zadržavaju, širi spektr aktivnosti im se treba ponuditi.³⁹ Svrshovite aktivnosti, u kontekstu imigracionog pritvora, mogu obuhvatiti, *između ostalog*, satove jezika, IT/satove kompjutera, vrtlarjenje, zanatstvo i satove umjetnosti, satove kuhanja i tzv. "kulturološke kuhinje".⁴⁰
- Imigracioni pritvorski centri bi trebali obuhvatiti pristup dnevnoj sobi i radio/televiziji i **novinama/časopisima**, kao i drugim **odgovarajućim načinima** rekreacije (npr., društvenim igrama, stonom tenisu, sportovima),⁴¹ biblioteci i vjerskim prostorijama.⁴² Sve višekrevetne sobe trebaju biti opremljene stolovima i stolicama u dovoljnom broju u odnosu na broj pritvorenih osoba.⁴³
- Pretpostavka treba biti u korist otvorenih posjeta za pritvorene strane državljanke. Sobe za posjetu trebaju omogućiti pritvorenim imigrantima da se sastaju pod otvorenim uslovima sa porodicom i prijateljima koji ih posjećuju, a okruženje treba biti prilagođeno djeci (uključujući igralište za djecu). Ako se, izuzetno, smatra neophodnim nametnuti ograničenja nekom stranom državljaninu, to bi trebalo uraditi na osnovu individualne procjene rizika.⁴⁴
- Pritvorenim imigrantima bi trebalo ponuditi mogućnost da primaju posjete nekoliko puta svake sedmice. U najmanju ruku, trebalo bi im omogućiti da prime barem jednu jednosatnu posjetu sedmično.⁴⁵
- Pritvoreni imigranti bi trebali imati pristup kompjuterima zajedno sa VOIP tehnologijom za besplatno telefoniranje (Voice over Internet Protocol) ili Skype-om i pristup osnovnim funkcijama interneta.⁴⁶

³⁴ [Hrvatska: posjeta iz 2007., stav 35.](#)

³⁵ [Mađarska: posjeta iz 2005., stav 53.](#)

³⁶ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": posjeta iz 2014., stav 120.](#)

³⁷ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 79.](#)

³⁸ [Mađarska: posjeta iz 2015., stav 42; Francuska: posjeta 2010., stav 43; Ukrajina: posjeta 2009., stav 62.](#)

³⁹ [Cipar: posjeta 2013., stav 45.](#)

⁴⁰ [Danska: posjeta 2014., stav 78; Ujedinjeno Kraljevstvo: posjeta 2012., stav 120.](#)

⁴¹ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": posjeta 2014., stav 113.](#)

⁴² ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": posjeta 2014., stav 120.](#)

⁴³ [Grčka: posjeta 2013., stav 72.](#)

⁴⁴ [Češka Republika: posjeta 2014., stav 41; Nizozemska: posjeta 2011., stav 72; Mađarska: posjeta 2009., stav 44; Austrija: posjeta 2014., stav 49.](#)

⁴⁵ [Njemačka: posjeta 2010., stav 44.](#)

⁴⁶ [Danska: posjeta 2014., stav 82; "Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": posjeta 2014., stav 133.](#)

6. Kvalifikovano osoblje

- Osoblje u pritvorskim centrima za pritvorene imigrante trebalo bi pažljivo odabrati i ono bi trebalo dobiti odgovarajuću obuku.⁴⁷
- Osoblje bi trebalo posjedovati dobro razvijene vještine u oblasti **međuljudske** komunikacije i kulturološke osviještenosti, imajući na umu različita porijekla pritvorenika. Pored toga, barem neki članovi osoblja bi trebali posjedovati odgovarajuće znanje stranih jezika.⁴⁸
- Takođe bi ih trebalo obučiti da prepoznaju **moгуće** simptome stresa koje pokazuju pritvorene osobe i da poduzmu odgovarajuće aktivnosti.⁴⁹
- Prisustvo osoblja ženskog i muškog pola može imati pozitivan uticaj u smislu zatvorskog etosa i ojačati nivo normalnosti u pritvorskom objektu.⁵⁰ Prisustvo ženskog zatvorskog osoblja trebalo bi biti zagarantovano u svim ustanovama u kojima se drže žene pritvorenice.⁵¹
- Etos okruženja u kojem se nalazi imigracioni pritvor ne bi trebao biti zatvorski, što znači da osoblje koje radi u pritvorskim imigracionim objektima ne bi trebalo biti opremljeno palicama, lisicama ili peper sprejom.⁵²

7. Disciplina, izdvajanje i sredstva obuzdavanja

- Što se tiče discipline, treba formalno uspostaviti jasne procedure i primjenjivati ih u praksi; bilo kakva siva zona podrazumijeva rizik od nastajanja nezvaničnog (i nekontrolisanog) sistema.⁵³ U tom kontekstu, CPT preporučuje da:
 - se sačine formalni propisi o disciplini za centre u kojima se drže strani državljani pritvoreni na osnovu zakona o stranim državljanima. Ti propisi bi trebali obezbijediti pritvorenima pravo da budu saslušani o određenom prekršaju koji su navodno počinili, te da ulože žalbu višem organu protiv bilo koje izrečene sankcije;
 - treba usvojiti jasnu disciplinsku proceduru koja omogućava pritvorenoj osobi pravo da bude obaviještena u pisanoj formi o optužbama protiv nje, te da pozove svjedoke u svoju vlastitu korist.⁵⁴
- Ukoliko se izrekne mjera izdvajanja (npr., iz bezbjednosnih razloga), strani državljani koji su izdvojeni trebaju imati kopiju odluke o izdvajanju i informacije o mogućnostima ulaganja žalbe na tu mjeru nekom vanjskom organu, izdvajanje bi trebalo biti vremenski ograničeno i o njemu treba voditi posebnu evidenciju (koja sadrži potpune informacije, kao što su datum i vrijeme ulaska i izlaska iz prostorije za izdvajanje, razlozi za izdvajanje, itd.).⁵⁵

⁴⁷ [Luksembourg: posjeta 2015., stav 111](#); [Češka Republika: posjeta 2014., stav 37](#).

⁴⁸ [Luksembourg: posjeta 2015., stav 111](#); [Češka Republika: posjeta 2014., stav 37](#).

⁴⁹ [Luksembourg: posjeta 2015., stav 111](#); [Češka Republika: posjeta 2014., stav 37](#).

⁵⁰ [Grčka: posjeta 2013., stav 79](#).

⁵¹ [Malta: posjeta 2004., stav 61](#).

⁵² [Norveška: posjeta 2011., stav 38](#); [Latvija: posjeta 2011., stav 36](#).

⁵³ [Malta: posjeta 2004., stav 64](#).

⁵⁴ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 88](#); [Ukrajina: posjeta 2009., stav 71](#); [Bugarska: posjeta 2008., stav 44](#); [Francuska: posjeta 2006., stav 76](#).

⁵⁵ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 88](#); [Ukrajina: posjeta 2009., stav 71](#); [Bugarska: posjeta 2008., stav 44](#); [Francuska: posjeta 2006., stav 76](#).

- Izdvojeni pritvorenici trebaju imati na raspolaganju namještaj prikladan za odmor, slobodan pristup sanitarnom čvoru, te redovan pristup tušu, kao i barem jedan sat šetnje na otvorenom svaki dan, te pristup štivu za čitanje.⁵⁶
- Stavljanje lisica pritvorenim imigrantima rutinski svaki put kada napuste pritvorski objekat, kao što je sprovođenje do bolnice, neproporcionalno je; upotrebu sredstava obuzdavanja treba razmatrati u svakom pojedinačnom slučaju i treba je zasnivati na principu proporcionalnosti.⁵⁷

8. Nadzor i mehanizmi za ulaganje pritužbi

- Nezavisni nadzor pritvorskih objekata za neregularne migrante je važan element u sprečavanju zlostavljanja i, općenito, u pružanju zadovoljavajućih uslova u pritvoru. Kako bi bili u potpunosti efikasni, nadzorne posjete bi trebale biti i česte i nenajavljene. Nadalje, nadzorna tijela bi trebala imati ovlaštenja za intervjuisanje neregularnih migranata nasamo i trebali bi analizirati sva pitanja koja se tiču njihovog tretmana (materijalne uslove u pritvoru, evidenciju o pritvoru i drugu dokumentaciju, ostvarivanje prava pritvorenih osoba, zdravstvenu zaštitu, itd.).⁵⁸
- Efikasne procedure za ulaganje pritužbi su osnovna zaštita protiv zlostavljanja u imigracionom pritvoru. Što se tiče procedura za ulaganje pritužbi, pritvoreni imigranti trebaju imati otvorene kanale za ulaganje pritužbi, i interne i vanjske, te imati pravo na povjerljiv pristup odgovarajućim organima za ulaganje pritužbi.⁵⁹

9. Odgovarajuća zdravstvena zaštita

- Medicinski skrining svih novopridošlih pritvorenika je u interesu i pritvorenika i osoblja, posebno zbog identifikacije onih koji nose rizik od samopovređivanja, skrininga prenosivih bolesti i pravovremene evidencije bilo kakvih povreda.⁶⁰
- Svi novopridošli pritvorenici trebaju imati mogućnost sveobuhvatnog medicinskog skrininga (uključujući skrining prenosivih bolesti) koji vrši ljekar ili kvalifikovani medicinski tehničar koji je odgovoran ljekaru što je prije moguće nakon prijema.⁶¹
- Evidencija koja se **sačinjava** nakon medicinskog pregleda pritvorenika, bez obzira da li je novopridošli ili ne, treba sadržavati:
 - (i) potpuno objektivan medicinski nalaz koji se zasniva na temeljitom pregledu;
 - (ii) zabilježene izjave dotične osobe koje su od značaja za medicinski pregled, uključujući sve navode o zlostavljanju koje osoba iznese;
 - (iii) mišljenje ljekara u svjetlu (i) ili (ii), ukazujući na konzistentnost između svih iznesenih navoda i objektivnih medicinskih nalaza.

Pored toga, rezultate svakog pregleda, uključujući gorepomenute izjave i mišljenje ljekara, treba staviti na raspolaganje pritvoreniku i njegovom advokatu.⁶²

⁵⁶ [Ukrajina: posjeta 2009., stav 71](#); [Bugarska: posjeta 2008., stav 44.](#)

⁵⁷ [Nizozemska: posjeta 2011., stav 56](#); [Malta: posjeta 2004., stav 67.](#)

⁵⁸ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 89.](#)

⁵⁹ [Ujedinjeno Kraljevstvo: posjeta 2012., stav 136](#); [Španija: posjeta 2011., stav 97.](#)

⁶⁰ [Švedska: posjeta 2015., stav 37.](#)

⁶¹ [Švedska: posjeta 2015., stav 37.](#)

⁶² [Austrija: posjeta 2014., stav 46.](#)

- Kada god su zabilježene povrede u skladu sa navodima o zlostavljanju koje je iznio pritvorenik (ili koje, čak i u nedostatku navoda, ukazuju na zlostavljanje), informacijom treba odmah i na sistematičan način skrenuti pažnju nadležnog tužioca, bez obzira na želje dotične osobe.⁶³
- Medicinsku povjerljivost bi trebalo poštovati na isti način kao i u zajednici; posebno, medicinski kartoni neregularnih migranata ne bi trebali biti dostupni nemedicinskom osoblju nego, upravo suprotno, trebali bi ih držati pod ključem medicinski tehničar ili ljekar. Čak šta više, sve medicinske preglede treba obavljati izvan slušnog dometa i – osim ako dotični ljekar drugačije zahtijeva u konkretnom slučaju – izvan vidokruga zatvorskog osoblja.⁶⁴
- U najmanju ruku, osoba sa priznatim kvalifikacijama medicinskog **tehničara** mora biti prisutna na dnevnoj osnovi u svim centrima za pritvorene neregularne migrante. Takva osoba bi trebala, posebno, obavljati početni medicinski skrining novopridošlih (posebno za prenosive bolesti, uključujući tuberkulozu), primati zahtjeve za ljekarski pregled, osiguravati nabavku i podjelu terapije, čuvati medicinsku dokumentaciju i nadzirati opšte higijenske uslove.⁶⁵
- Kada god medicinsko ili osoblje koje pruža njegu nije u mogućnosti obaviti pravilnu dijagnostičku evaluaciju zbog jezičkih barijera, trebalo bi moći bez odlaganja iskoristiti usluge kvalifikovanog prevodioca.⁶⁶
- Pritvoreni neregularni migrant trebali bi biti u potpunosti informisani o tretmanu koji im se nudi.⁶⁷
- Pritvorenicima bi trebalo pružiti odgovarajući pristup psihološkoj **pomoći** i psihijatrijskoj njezi.⁶⁸ Nadalje, treba uvesti procedure i obuku s ciljem sprečavanja samopovreda i smaoubistava.⁶⁹

10. Njega ranjivih osoba (posebno djece)

- Treba uvesti specifične skrining procedure i odgovarajuću njegu s ciljem identifikacije žrtava mučenja i drugih osoba koje se nalaze u stanju ranjivosti. U tom smislu, CPT smatra da bi trebale postojati svrsishodne alternative pritvoru za određene ranjive kategorije osoba. Te kategorije obuhvaćaju *inter alia* žrtve mučenja, žrtve trgovine ljudima, trudne žene i dojilje, djecu, porodice sa malom djecom, starije osobe i osobe sa fizičkim nedostacima.⁷⁰
- CPT želi podsjetiti na svoj stav da treba uložiti sve napore da se izbjegne pribjegavanje lišenju slobode neregularnog migranta koji je dijete.⁷¹

⁶³ [Austrija: posjeta 2014., stav 46.](#)

⁶⁴ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 92.](#)

⁶⁵ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 91.](#)

⁶⁶ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 92.](#)

⁶⁷ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 92.](#)

⁶⁸ [Finska: posjeta 2014., stav 36.](#)

⁶⁹ [Grčka: posjeta 2015., stav 117.](#)

⁷⁰ [Mađarska: posjeta 2015., stav 51; Danska: posjeta 2014., stavovi 77-79; Cipar: posjeta 2013., stav 33; Ujedinjeno Kraljevstvo: posjeta 2012. \(septembar\), stavovi 132 i 133; 19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stavovi 75 i 76; Malta: posjeta 2008., stav 68.](#)

⁷¹ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 97.](#)

- Kada se, izuzetno, djeca drže zajedno sa roditeljima u pritvorskom centru, lišenje slobode treba biti što je kraće moguće. Majka (ili bilo koji drugi primarni skrbnik) i dijete trebaju biti smješteni zajedno u objektu koji zadovoljava njihove specifične potrebe.⁷²
- CPT se slaže sa Komitetom Ujedinjenih nacija o pravima djeteta koji smatra da "[u] primjeni člana 37. Konvencije [o pravima djeteta] i principa najboljeg interesa djeteta, djeca bez pratioca ili razdvojena djeca ne bi trebala, po opštem pravilu, biti držana u pritvoru. Pritvor se ne može opravdati samo na osnovu toga što dijete nema pratioca ili što je razdvojeno, ili na osnovu njegovog statusa migranta ili boravišnog statusa, ili nedostatka takvog statusa".⁷³ Nadalje, druga tijela Vijeća Evrope, kao što su Parlamentarna skupština⁷⁴ i Komesar za ljudska prava,⁷⁵ mišljenja su da djeca bez pratioca ne bi trebala biti pritvarana.⁷⁶
- Što je prije moguće nakon što prisustvo maloljetnika bez pratnje postane poznato organima vlasti, stručna kvalifikovana osoba treba obaviti početni intervju, na jeziku koji dijete razumije. Treba obaviti procjenu djetetove konkretne ranjivosti, uključujući sa stanovišta djetetove starosti, zdravlja, psihosocijalnih faktora i drugih potreba za zaštitom (uključujući one koje proističu iz nasilja, trgovine ljudima ili iz traume).⁷⁷ Treba uložiti sve napore da se omogući njihov trenutni otpust iz pritvorskog objekta i njihov smještaj u objekat koji pruža odgovarajuću njegu.⁷⁸
- Svakom djetetu bez pratioca ili razdvojenom djetetu lišenom slobode trebalo bi omogućiti pravovremen i otvoren pristup pravnoj i drugoj odgovarajućoj pomoći, uključujući dodjelu staraoca ili zakonskog zastupnika⁷⁹ koji ih obavještava o njihovoj pravnoj situaciji i efikasno štiti njihove interese. Takođe treba uvesti mehanizme revizije kako bi se nadzirao kvalitet starateljstva.⁸⁰
- Djeca bi se trebala držati samo u centrima projektovanim da odgovore na njihove **specifične** potrebe i koje imaju pravilno obučeno osoblje muškog i ženskog pola⁸¹
- Kako bi se smanjio rizik od iskorištavanja, treba napraviti posebne dogovore o životnim prostorima koji su prikladni za djecu, na primjer, odvajajući ih od odraslih, osim ako se smatra da to nije u najboljem interesu djeteta. Ovo bi, na primjer, bio slučaj kada su djeca u društvu svojih roditelja ili drugih bliskih srodnika. U tom slučaju, treba uložiti sve napore da se izbjegne razdvajanje porodice.⁸²
- Djeci lišenoj slobode treba ponuditi spektar konstruktivnih aktivnosti (sa posebnim naglaskom na omogućavanje nastavka školovanja za dijete).⁸³

⁷² [Cipar: posjeta 2013., stav 36](#); [Češka Republika: posjeta 2014., stav 32](#).

⁷³ Komitet o pravima djeteta, Opšti komentar br. 6 (2005) o postupanju sa djecom bez pratioca i razdvojenom djecom izvan njihove zemlje porijekla, CRC/GC/2005/6, 1. septembar 2005., stav 61

⁷⁴ Parlamentarna skupština Vijeća Evrope, Rezolucija 1707 (2010) o pritvaranju tražilaca azila i neregularnih migranata u Evropi, 28. januar 2010., stav 9.1.9, i Rezolucija 2020 (2014) o alternativama imigracionom pritvoru za djecu, 3. oktobar 2014., stav 3

⁷⁵ Komesar za ljudska prava, Pozicioniranje prava maloljetnih migranata u neregularnoj situaciji, CommDH/PositionPaper(2010)6, 25. juni 2010.

⁷⁶ [Finska: posjeta 2014., stav 29](#).

⁷⁷ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 98](#).

⁷⁸ [Danska: posjeta 2014., stav 77](#).

⁷⁹ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": posjeta 2014., stav 122](#).

⁸⁰ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 98](#).

⁸¹ [Grčka: posjeta 2015., stav 108](#).

⁸² [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 100](#).

⁸³ [19. Opšti izvještaj o aktivnostima CPT-a, stav 99](#).